

Mihkel Mutt. Naiste ja meeste võitlus

Postimees, 05.06.2013 13:52

Tänapäeval näikse olevat täiesti silmist lastud, et meeste ja naiste vahel on ürgne rivaliteet ja konkurents, kirjutab kolumnist Mihkel Mutt. Tegemist on kahe suure võistkonnaga, kes püüdleval võimule kõige laiemas mõttes.

Naistest ja meestest rääkides kiputakse unustama põhilisi asju. Osalt on see arusaadav, sest tahetakse olla mõistlikud, laiapõhjalised, tasakaalukad. Ajalugu pakub mitmeid analoogilisi näiteid. Keegi, tulles välja suurejoonelise ideega, on tavaliselt ikka vindi üle keeranud. Idee tundub talle hirmus tähtis ja kõikevaldav, nii et katab kogu taeva. Ja liialdamine tõmbab idee ka tähelepanu, andes sellele avalikkuses tarviliku kiirenduse.

Aga siis tulevad vastased ja kained analüütikud ning asuvad sedasama ühekülgsest lammutama. Lõpuks nad murendavad idee ära, nii et jääb mulje, nagu poleks seal üldse midagi mõistlikku olnudki. Ometi on iga niisuguse liialduse all tavaliselt ratsionaalne iva.

See puudutab ka ideed sugudevahelisest võitlusest. Selge, et Nietzsche, Freud, Weininger, Strindberg jt olid ühekülgseid. Sugudevaheline võitlus ei ole nii totaalne, kui nemad sel paista lasid. Aga see ei tähenda, et tegemist oleks viirastusega. Tänapäeval näikse olevat täiesti silmist lastud, et meeste ja naiste vahel on ürgne rivaliteet ja konkurents. See on palju avaram erootilise pingeparadigmast. Tegemist on kahe suure võistkonna või malevaga, kes püüdleval võimule kõige laiemas mõttes, sest võimust tuleneb kõik muu hea ja parem.

See tuleb mulle ikka ette, kui loen sugudevahelisest võrdsustamisest ja kvootidest või kuulen kurtmist, et «ei ole sama palk» jne. Võiks lausa jääda mulje, et kõik on poolt ja otsivad valuliselt ühist head lahendust, tahaksid langeda üksteise kaela ja kommuuni moodustada, aga näe, ei tule välja, ei oska veel päriselt. Kui silmakirjalik! Mehed ei taha seda võrdsust ega saa tahtmagi. Neile heidetakse ette, et nad ei pane naisi valimisnimekirjades kõrgele kohale. Normaalne! Kas nad on lambukesed, kes ootavad, kuni neid vabatahtlikult kõrvale tõrjutakse? Ressursse on ühiskonnas alati piiratult, kunagi ei jätku kõikidele oma kõikide ihade rahuldamiseks. Ja naistele on kujuteldav võrdsus ka ainult esimene samm, et ikkagi pärast domineerida.

Kuidas saakski see olla teisiti? Ei ole inimest üleüldse. On mehed ja naised – see on üks esmaseid antusi, mis väikesele ilmakodanikule elus avaneb. Vastastikune suhtumine on lasteaia poliitkorrektsuse proovikivi. Me armastame rääkida nn teisest, see on siis olend, kes on meist erinev, aga ometi lugupidamist väärt. Näitena tuuakse vähemusi, teisi rasse jne. Aga just vastassugupool on see «teine» kõige ehedamal kujul. Teda õpetatakse austama, tema kohta kehtivad samad õigused jne. Aga see ei tähenda, nagu oleksid piirid «teise» ja «meie» vahel kadunud. Oma on ikka oma.

On palju korratud, et ajalugu on vabanemiste ajalugu. Vabaks said orjad, terved rahvad koloniaalikest, naised, lapsed, geid jne. Põhjuseid on alati niihästi vaimseid (võrdsusidee, kaastunne, valgustus jne) kui ka materiaalseid. Viimased on mõjusamad.

Töölisklassi olukord ei paranenud omal ajal niivõrd ametiühingute jms tõttu, kuivõrd kapitalistid mõistsid, et töölistele on kasulik jätta natuke vaba raha, nii et nad saaksid selle eest kaupu osta. Sest juba siis pidi tootmine aina paisuma, see on universaalne seadus. Edasi avastasid töösturid ja teenusepakkujad, et ka naistele saab palju kaupa ja teenuseid müüa. Samamoodi on tekkinud spetsiaalsed «varustusliinid» noortele, vanuritele, vähemustele, lemmikloomadele jne. Tootmis- ja tarbimismoolok hoiab käigus ju tervet meie tsivilisatsiooni (kui mõni buda- või muu klooster välja arvata). Aga kui annad kellelegi majandusliku iseseisvuse, siis tekib tollel reeglina ka sotsiaalne eneseteadvus. Vanasti noorsugu ei mässanud.

Läbi viimaste aastasadade on naised suhteliselt kõige enam võitnud elanikkonnakiht. Aga nad tahavad kindlasti rohkem. Nüüd käibki teadlik võitlus. Naine «on inimene» selles mõttes, et ta tahab kõike seda, mida meeski – mis puudutab oma ainsa ja kordumatu isiku teostamist. Tänapäeval tähendab see põhiliselt eneseteostust ihade rahuldamise maailma kaudu.

Kuidas on sel puhul ikkagi (paljunemis)instinktiga? Näeme, kuidas majandus ja tarbimine trumpavad siin loodust. Kui see poleks nii, siis me ju ei kurdaks sündimuse vähenemise üle. Kui instinkt oleks tugevam, siis naised sünnitaksid oludele vaatamata, teeksid seda meestest hoolimata. Aga naised on läinud kaasa tarbimisühiskonna mentaliteediga sama kiirelt nagu traditsioonilise eluviisiga inimesed arengumaades.

Meeste-naiste positsioonisõjas kasutavad mõlemad pooled propagandarelva, demagoogiat ja retoorikat. Kunagi mõtlesid mehed välja vabaarmastuse. Selle mõtte polnud üksnes naised seksuaalselt kättesaadavamaks teha, vaid ikkagi õhutada nende iseseisvust ja seega rohkem tarbima (kuigi oli idealiste, kes võtsid naiste vabastamist sõnasõnalt, nagu oli ka tõsiusklikke kommusid).

Naised omakorda on propageerinud isainstinkti – selleks, et mehed rohkem koormat enda kanda võtaksid. Siia kuuluvad kõik need isapuhkused, peresünnitused jms. Muidugi on isainstinkt olemas, aga mitte nii võimas ega kõigil ühesugusel määral.

Praegu kasutavad naised üsna osavalt ära õigusriigi põhimõtteid, et oma eesmärged paremini saavutada. Pole mõtet neid hukka mõista, igaüks tahab paremini elada.

Meeste ja naiste võitlus ei ole verine, sest me oleme tsiviliseeritud. Pinge ja konkurents on sõltuvalt asjaoludest vähem või rohkem sõbralikud, umbes nagu seni oli Saksamaa ja Prantsusmaa vahel (Saksamaa oli mees). Need on korrektsed, isegi armastusväärased. Aga utopist on see, kes mõtleb, et ürgriivalid ongi suurteks sõpradeks saanud. Alates hetkest, mil mees taipab, et naine ei ole tema koketeerimise objekt, vaid tõeline konkurent, tõmbub

mehe suu kitsaks nagu hoiukarbi pilu, pilk kalgineb, ta puhiseb läbi sõõrmete ja ta ütleb nagu Balzaci tegelane Rastignac: «Ja nüüd alaku võitlus!»

Kuulen juba hüüdeid: kas tõesti võib keegi veel tänapäeval niisuguse kopitanud juraga lagedale tulla? Paraku näeme maailmast, kuidas domineerimises ja üldse konfliktide lahendamises ei erine inimene oluliselt oma eellastest kiviajal. Tsivilisatsiooni mõjul on muutunud üksnes pealispind. Mitte tunnistada, et meestel ja naistel on omad huvid, on samasugune kanapimedus, nagu uskuda tõsimeeli, et kasvab mingi abstraktne «nõukogude inimene».

PS Inimkond ei ühtlustu üksnes globaalselt, st tänu inglise keelele, kaupadele «Made in China» jne. Nivelleerumine toimub ka n-ö sisemisel tasandil. Mehed ja naised on praegu omavahel funktsioonidelt, välimuselt jne sarnasemad kui eales varem. Vähemused on üha sarnasemad enamusega (kasvõi äsjased abiellumisload). Ja lastel on peagi peaaegu samad õigused mis vanematel, neid ei tohi karistada, neil lubatakse hääletada ja seejärel ise endale ema-isa valida. Säärane homogeniseerumine töötab eelkõige meeste kahjuks.